

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 202/2013-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. augusta 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť S. B., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. O., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 99/1992 a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 142/2013 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10 Co 101/2008) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo S. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 99/1992 p o r u š e n é b o l o .

2. Základné právo S. B. na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom sp. zn. 8 Co 142/2013 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10 Co 101/2008) p o r u š e n é n e b o l o .

3. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 99/1992 konal bez zbytočných priet'ahov.

4. S. B. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € (slovom desaťtisíc eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť S. B. trovy konania v sume 331,12 € (slovom tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. R. O., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 202/2013-28 zo 14. mája 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť S. B.j, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný

súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 99/1992 a Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 142/2013 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10 Co 101/2008).

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3228/2013 z 28. marca 2013, v ktorom okrem iného uviedol:

„Dňa 30. 03. 1992 na Okresný súd Bratislava I doručený žalobný návrh, ktorým sa navrhovateľky domáhali proti pôvodnému odporcovi v 1. rade: S., štátny podnik... B. a pôvodnému odporcovi v 2. rade; Československý štát v zastúpení Ministerstvom vnútra SR vydania nehnuteľností, a to právnym titulom podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách...

Dňa 24.5.1993 sa vo veci konalo pojednávanie...

Dňa 19.9.1994 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania. Uznesením zo dňa 19.9.1994 súd rozhodol o zastavení konania v časti týkajúcej sa pôvodného odporcu v 2. rade- Československý štát v zastúpení Ministerstvom vnútra SR a v tejto časti konanie zastavil.

Uznesením zo dňa 30.3.1995 súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie, za znalca ustanovil Ing. M. B.

Dňa 10.5.1995 na súd doručené podanie ustanoveného znalca - návrh na zmenu znalca. Dňa 12.9.1995 súd uznesením za znalca ustanovil Ing. A. F., Úradný záznam súdu o tom, že ustanovený znalec si dňa 11.10.1995 osobne vyzdvihol súdny spis za účelom vyhotovenia znaleckého posudku.

Dňa 13.2.1996 na súd doručené podanie ustanoveného znalca Ing. A. F., žiadosť o zabezpečenie dokumentácie potrebnej k vyhotoveniu znal. posudku...

Dňa 4.3.1996 do súdneho spisu doručené podanie PZ N, dňa 12.4.1996 doručené podanie odporcu, ktorý požiadal súd o predĺženie súdom uloženej lehoty...

Dňa 22.7.1996 ustanovenému znalcovi zaslaný spisový materiál na vyhotovenie posudku. Dňa 19.11.1996 súd Ing. A. F. urgoval na vyhotovenie a predloženie znaleckého posudku.

Dňa 23.4.1997 na súd doručený súdny spis spolu s podaním Ing. A. F. Dňa 2.5.1997 súd vo veci na vyhotovenie znaleckého posudku ustanovil znalca Ing. J. G., ktorý si súdnu

zásielku obsahujúcu uznesenie o jeho ustanovení na pošte podľa vrátenej doručenky nevyzdvihol...

Dňa 18.11.1997 pokyn zákonnej sudkyne na doručovanie uznesenia o ustanovení za znalca znalcovi Ing. J. G. cestou súdneho doručovateľa...

Dňa 6.4.1998 pokyn zákonnej sudkyne na doručovanie uznesenia o ustanovení za znalca znalcovi Ing. J. G. prostredníctvom Policajného zboru SR Bratislava I.

Dňa 10.6.1998 na súd doručená odpoveď... ohľadom doručenia súdnej zásielky ustanovenému znalcovi, z ktorej odpovede zrejme, že znalec na uvádzanej adrese rok nebýva a novú adresu sa polícii zistiť nepodarilo...

Dňa 19.6.1998 pokyn zákonnej sudkyne na zisťovanie, či ustanovený znalec Ing. J. G. je stále vedený v zozname znalcov, pokyn na zisťovanie jeho aktuálnej adresy.

Dňa 24.8.1998 zistené, že ustanovený znalec Ing. J. G. bol odvolaný 20.8.1997.

Dňa 2.11.1998 súd vo veci na vyhotovenie znaleckého posudku ustanovil znalca I. B.

Dňa 3.2.1999 pokyn súdu na zaslanie súdneho spisu súdnemu znalcovi spolu so žiadosťou o vyhotovenie posudku v lehote 30 dní...

Dňa 10.9.1999 na súd doručený vyhotovený znalecký posudok.

Dňa 9.11.1999 pokyn zákonnej sudkyne na expedovanie doručeného posudku účastníkom, následne na predloženie na rozhodnutie o znalečnom...

Dňa 12.11.1999 súd uznesením rozhodol o odmene ustanoveného znalca.

Dňa 28.2.2000 vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 22.5.2000.

Dňa 22.5.2000 na súd doručené podanie PZ N - žiadosť o ospravedlnenie neúčasti na

pojednávaní a žiadosť o odročenie pojednávania.

Dňa 22.5.2000 pojednávanie odročené na 18.9.2000.

Dňa 18.9.2000 vo veci sa konalo pojednávanie, pre neúčasť odporcu bolo odročené na 30.10.2000...

Dňa 30.10.2000 vo veci sa konalo pojednávanie, bez ospravedlnenia sa poj. nezúčastnili PZ N, ani samotné navrhovateľky, pojednávanie odročené na neurčito. Pokyn sudcu na zisťovanie pobytu navrhovateľiek...

Dňa 10.1.2002 vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 27.2.2002.

Dňa 31.1.2002 na súd doručené podanie PZ N- žiadosť o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní a žiadosť o odročenie pojednávania na máj 2002...

Dňa 27.2.2002 súd pojednávanie odročil na deň 15.5.2002.

Dňa 15.5.2002 vo veci sa konalo pojednávanie, tohto sa PZ N, ani samotné navrhovateľky bez predchádzajúceho ospravedlnenia nezúčastnili.

Vo veci bol vyhlásený prvý rozsudok Okresného sudu Bratislava I č. kon.: 8 C 99/92-264, ktorým návrh zamietnutý.

Dňa 15.5.2002 vo veci doručené podanie PZ N - ospravedlnenie z neúčasti na pojedn.

Dňa 30.7.2002 doručené odvolanie navrhovateľiek voči rozsudku č. kon.: 8 C 99/92 - 264, toto pokynom zo dňa 26.8.2002 preposlané na vedomie odporcovi.

Dňa 1.10.2002 súdny spis predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave...

Uznesením č. k. 12 Co 433/2002 - 288 zo dňa 31. 10. 2003 Krajský súd v Bratislave prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 6.2.2004 súdny spis vrátený Okresnému súdu Bratislava I.

Dňa 6.4.2004 súd uznesením č. k. 8 C 99/92 - 291 pripustil, aby namiesto dovtedajšieho odporcu v 1. rade vstúpila ako nový odporca v 1. rade spoločnosť Bratislavská stavebno - realitná spoločnosť a. s... Bratislava.

Dňa 23.4.2004 vo veci vytýčený termín pojednávania na deň 1.6.2004.

Dňa 26.5.2004 na súd doručené podanie PZ N - žiadosť o ospravedlnenie neúčasti na

pojednávaní a žiadosť o odročenie pojednávania.

Dňa 1.6.2004 bolo vytýčené pojednávanie odročené na deň 17.9.2004.

Dňa 17.9.2004 sa vo veci konalo pojednávanie, toto odročené na deň 16.11.2004, pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci - prípis súdu adresovaný PZ N na presnú špecifikáciu návrhu predneseného na pojednávaní...

Dňa 29.10.2004 zrušenie vytýčeného termínu pojednávania z dôvodu PN zákonnej sudkyne...

Dňa 22.9.2005 pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup vo veci, vytýčený termín pojednávania na deň 20.12.2005.

Uznesením č. k. 8 C 99/92 - 356 zo dňa 14. 10. 2005 súd pripustil pristúpenie do konania pani E. B..., ako navrhovateľky v 3. rade (čl. 356) a pripustil i pristúpenie účastníka; JUDr. I. A... ako správkyne konkurznej podstaty spol. S. a. s... Dňa 14.10.2005 súd zároveň uznesením č. kon.: 8 C 99/1992 - 357 pripustil zmenu žalobného petitu.

Dňa 20.12.2005 vo veci sa konalo pojednávanie, toto bolo odročené na deň 17.1.2006...

Dňa 17.1.2006 sa vo veci konalo pojednávanie, toto bolo odročené na deň 17.3.2006...

Dňa 17.3.2006 sa vo veci konalo pojednávanie, toto bolo odročené na deň 29.5.2006...

Dňa 29.5.2006 sa vo veci konalo pojednávanie, toto bolo z dôvodu neprítomnosti PZ odporcov odročené na deň 10.10.2006.

Dňa 10.10.2006 na súd doručené podanie PZ N - žiadosť o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní a žiadosť o odročenie pojednávania.

Dňa 10.10.2006 pojednávanie odročené na 5.12.2006 pre neúčast' účastníkov a ich zástupcov.

Dňa 11.10.2006 na súd doručené podanie PZ odporcu v2. rade,- ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní...

Dňa 14.11.2006 PZ odporcu na súd doručil žiadosť o zmenu termínu pojednávania, kt. sa malo uskutočniť 5.12.2006 z dôvodu kolízie pojednávanií.

Dňa 5.12.2006 bolo pojednávanie odročené na 27.2.2007...

... dňa 26.2.2007 na súd doručené podanie PZ N - ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní a žiadosť o odročenie termínu pojednávania.

Dňa 27.2.2007 súd pojednávanie pre neprítomnosť všetkých účastníkov odročil na deň 15.5.2007...

Dňa 7.5.2007 na súd doručené podanie PZ N - vyjadrenie vo veci + návrh na zmenu žalobného petitu.

Dňa 15.5.2007 pojednávanie, toto odročené na deň 14.6.2007. PZ odporcu v prvom rade spolu s jeho štatutárnym zástupcom požiadali súd o ospravedlnenie ich neúčasti pre chorobu a požiadali o odročenie pojednávania...

Dňa 14.6.2007 vo veci sa konalo pojednávanie, toto odročené na deň 28.9.2007. Uznesením č. kon.: 8 C 99/1992 - 468 súd pripustil zmenu žalobného návrhu.

Dňa 28.9.2007 sa vo veci konalo pojednávanie, toto bolo odročené na deň 9.11.2007...

Dňa 9.11.1997 sa vo veci konalo pojednávanie, súdu predložené písomné vyjadrenie sa k návrhu odporcom v 1. rade, pojednávanie odročené na deň 13.11.2007.

Dňa 13.11.2007 pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 6.12.2007. Termín 6.12.2007 bol zo zdravotných dôvodov sudkyne preložený na 11.1.2008.

Dňa 6.12.2007 na súd doručené podanie navrhovateľiek - návrh na pristúpenie ďalších účastníkov, zmena žalobného návrhu...

Dňa 11.1.2008 vo veci sa konalo pojednávanie, toto bolo odročené na deň 4.3.2008...

Dňa 4.3.2008 sa vo veci konalo pojednávanie, toto bolo odročené na deň 11.3.2008.

Dňa 11.3.2008 sa vo veci konalo pojednávanie, na tomto dokazovanie vyhlásené za skončené a pojednávanie bolo za účelom vyhlásenia rozsudku odročené na deň 14.3.2008.

Dňa 14.3.2008 vo veci vyhlásený v poradí druhý rozsudok tunajšieho súdu č. kon. 8 C 99/1992-529, ktorým návrh navrhovateľov zamietnutý...

Dňa 20.11.2008 súdny spis predložený na rozhodnutie o odvolaniach Krajskému súdu v Bratislave...

Dňa 22.4.2009 sa vo veci konalo pojednávanie, toto bolo odročené na 20.5.2009. Dňa 20.5.2009 sa vo veci konalo pojednávanie, na ňom rozhodnuté rozsudkom č. kon.: 10 Co 101/08 - 586, ktorým odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa. Súdny spis vrátený tunajšiemu súdu dňa 21.7.2009...

Dňa 27.8.2009 na súd doručené dovolanie navrhovateľiek podané proti časti rozhodnutia KS BA.

Dňa 8.9.2009 na súd doručené dovolanie odporcu v 1. rade proti rozsudku krajského súdu...

Dňa 7.12.2009 preposlanie dovolaní účastníkov na vyjadrenie sa k nim.

Dňa 9.12.2009 súd autoremedúrou zrušil uznesenie č. k. 8 C 99/1992 - 572 o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie.

Dňa 23.3.2010 na súd doručené vyjadrenie sa navrhovateľov.

Dňa 19.8.2010 súd predložil spis na rozhodnutie o dovolaní Najvyššiemu súdu SR.

Dňa 1.7.2011 súdny spis vrátený tunajšiemu súdu s tým, že treba zistiť zloženie senátu KS BA, ktorý senát uznesením z 31.10.2003 sp. zn.: 12 Co 433/2002 zrušil prvýkrát rozsudok tunajšieho súdu a taktiež treba odstrániť nezrovnalosti v zápisnici o pojednávaní pred odvolacím súdom z 24.9.2003.

Dňa 21.7.2011 dopyt tunajšieho súdu adresovaný podpredsedovi KS BA v zmysle usmernenia Najvyššieho súdu SR, dňa 15.8.2011 obdržaná žiadaná odpoveď.

Dňa 6.10.2011 súdny spis opätovne predložený Najvyššiemu súdu SR.

Dňa 3.8.2012 súdny spis vrátený tunajšiemu súdu spolu s uznesením Najvyššieho súdu č. kon.: 7 Cdo 133/2011 - 677, ktorým odmietnuté dovolanie odporkyne v I. rade proti rozsudku KS BA, zároveň čiastočne rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušený.

Dňa 15.11.2012 pokyn vyššieho súdneho úradníka na expedovanie rozhodnutia Najvyššieho súdu účastníkom konania.

Dňa 16.1.2013 pokyn zákonnej sudkyne na ďalší postup.

Dňa 25.2.2013 súdny spis predložený na ďalší procesný postup Krajskému súdu v Bratislave.

Dňa 11.3.2013 na Krajský súd v Bratislave doručené podanie PZ N.

Dňa 13.3.2013 pokyn predsedníčky senátu odvolacieho súdu na ďalší procesný postup.

Nakoľko ako predsedníčke Okresného súdu Bratislava I mi neprináleží posudzovať zákonnosť zvoleného postupu súdu a povahu jednotlivých jeho úkonov, ako ani usmerňovať zákonného sudcu, akým spôsobom má v súdnom konaní postupovať, posudzovala som postup súdu a jednotlivé jeho úkony iba z hľadiska ich plynulostí. S poukazom na dĺžku konania musím konštatovať, že konanie v predmetnej veci je ako celok poznačené prieťahmi. Vzhľadom na pretrvávajúci vysoký počet nevybavených vecí v súdnom oddelení zákonného sudcu a vyššieho súdneho úradníka sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi Okresného súdu Bratislava I predĺžili, mám preto za to, že ku vzniku prieťahov v konaní zo strany tunajšieho súdu došlo z objektívnych dôvodov, a to najmä z dôvodu nadmernej zaťaženia sudcov a vyšších súdnych úradníkov občianskoprávneho úseku Okresného súdu Bratislava I.

Subjektívne zavinenie zákonnej sudkyne, vyššieho súdneho úradníka, prípadne iných zamestnancov súdu v tomto prípade zistené nebolo.

Súdny spis sa zároveň v období od 1.10.2002 do 6. 2.2004, v období od 20.11.2008 do 21.7.2009 nachádzal na Krajskom súde v Bratislave a v čase od 19.8.2010 do 1.7.2011 a následne od 6.10.2011 do 3.8.2012 bol v dispozícii Najvyššieho súdu SR. Pokiaľ ide o postup Krajského súdu v Bratislave ako i postup Najvyššieho súdu SR, musím uviesť, že ako predsedníčke Okresného súdu Bratislava I mi neprináleží hodnotiť, či v uvedenom období boli zo strany súdu vo veci spôsobené prietahy v konaní, respektíve mi neprináleží akýmkoľvek spôsobom sa vyjadrovať k postupom uvedených súdov.

Čo sa predmetu konania týka, tento považujem za právne zložitý, vo vecí bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie a samotná povaha veci si vyžaduje osobitnú starostlivosť pri prerokovaní a jej rozhodovaní. Zároveň v priebehu konania došlo k rozširovaniu okruhu účastníkov, samotní navrhovatelia v priebehu konania niekoľkokrát zmenili petit (viď podania doručené na súd 7.5.2007 a 6.12.2007, zmena petitu pripustená uznesením č. kon.: 8 C 99/1992 - 357 zo dňa 14.10.2005). Mám taktiež za to, že na dĺžku konania nemalou mierou prispeli aj samotní účastníci konania, ktorí sa nezúčastňovali a ospravedlňovali sa z vytýčených termínov pojednávania, iba samotný právny zástupca navrhovateľov tak učinil sedemkrát (dňa 22.5.2000, 30.10.2000, 31.1.2002, 15.5.2002, 26.5.2004, 10.10.2006, 26.2.2007).

Z vyššie uvedeného prehľadu úkonov vyplýva, že prvostupňový súd vo veci samej už dvakrát rozhodol, a to rozsudkom č. kon.: 8 C 99/92 - 264 zo dňa 15.5.2002 a rozsudkom č. kon. 8 C 99/1992 - 529 zo dňa 14.3.2008. Z vyjadrenia zákonnej sudkyne vyplýva, že v časti určenia, že veci patria do dedičstva po poručiteľovi (keďže odvolací súd v tejto časti prvostupňové rozhodnutie zrušil a vrátil na nové konanie prvostupňovému súdu), bude môcť pokračovať až po vrátení súdneho spisu z Krajského súdu v Bratislave, ktorý odvolací súd rozhodne o návrhu v častiach zrušených dovolacím súdom.

V prípade, ak Ústavný súd... prijme sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie a následne dospeje k záveru, že jej právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov bolo porušené, dovoľujem si požiadať Ústavný súd..., aby vzal do úvahy, že zákonná sudkyňa svojím postupom nezavinila vznik prietahov v konaní. Rovnako si dovoľujem požiadať Ústavný súd..., aby pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal

do úvahy vyššie uvedené objektívne dôvody, ktoré mali za následok, že predmetné konanie nebolo doposiaľ právoplatne skončené a sťažovateľke nárok na finančné zadostučinenie nepriznal v plnej výške.

Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu...“

Obsah spisu okresného súdu, ktorý bol daný na nahliadnutie ústavnému súdu, potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení okresného súdu, a preto ich ústavný súd považuje za preukázané.

Krajský súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaniami sp. zn. Spr. 3152/13 z 5. apríla 2013 a 5. júna 2013, v ktorých okrem iného uviedol:

„JUDr. Janka Gažovičová, predsedníčka senátu 8 Co mi oznámila, že vec Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 8 C 99/1992, bola naposledy predložená Krajskému súdu v Bratislave na konanie a rozhodnutie dňa 25. 02. 2013.

Odvolací senát 8 C o tunajšieho súdu t. č. v predmetnej veci vykonáva prvotné procesné úkony, spojené so zabezpečením prípravy súdneho spisu sp. zn. 8 Co 142/2013 na ďalší procesný postup. Po kompletnom spracovaní spisového materiálu, bude vec zaradená na jej prerokovanie podľa poradia...

Predsedníčka senátu uviedla, že vzhľadom na to, že písomným podaním, doručeným odvolaciemu súdu dňa 11. 03. 2013, podal právny zástupca navrhovateľov, okrem iného, aj návrh na zámenu účastníkov konania na strane odporcu v 1. rade postupom podľa ustanovenia § 92 ods. 2. 3 O. s. p. z dôvodu, že došlo k zmene vlastníctva sporných nehnuteľností a ich vlastníkom prestal byť odporca v I, rade a stala sa nimi spoločnosť TATRA UNITED CORPORATION, a. s.

Keďže pre potreby rozhodnutia o procesnom návrhu navrhovateľov je potrebné zistiť, na základe akého právneho titulu došlo k zmene vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, dňa 13. 03. 2013 bola v predmetnej veci sp. zn. 8 Co 142/2013 vyzvaná právna zástupkyňa odporcu v 1. rade, aby zaslala odvolaciemu súdu zmluvu o zlúčení, na základe ktorej malo dôjsť k prevodu nehnuteľnosti.

Výzva jej bola doručená dňa 04. 04. 2013.

Nakoľko na tuto výzvu právna zástupkyňa nereagovala, dňa 31. 05. 2013, bola zo strany odvolacieho súdu urgovaná.

Následne bude vec podľa poradia zaradená na prerokovanie a rozhodnutie.

S uvedeným vyjadrením predsedníčky senátu 8 Co sa v celom rozsahu stotožňujem.“

Právny zástupca sťažovateľky sa k stanovisku okresného súdu i krajského súdu vyjadril podaním zo 14. júna 2013, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Pokiaľ ide o vyjadrenie predsedníčky Okresného súdu Bratislava I zo dňa 28. 3. 2013, ústavnému súdu doručené dňa 5. 4. 2013, tak z neho jednoznačne vyplýva, že ústavná sťažnosť bola podaná dôvodne, nakoľko potvrdzuje, že napadnuté konanie je poznačené prietiahmi. Obranu Okresného súdu Bratislava I spočívajúcu v pretrvávajúcom vysokom počte nevybavených vecí v súdnom oddelení zákonného sudcu a vyššieho súdneho úradníka, a to najmä z dôvodu nadmernej zaťaženia sudcov a vyšších súdnych úradníkov, považujem za neakceptovateľnú. Vzhľadom na nadmernú zaťaženosť Okresného súdu Bratislava I ako údajný objektívny dôvod vzniknutých prietahov sa natíska logická otázka koľko iných 21 ročných vecí má Okresný súd Bratislava I nevybavených a nerozhodnutých v prvom stupni a koľko iných ešte starších nevybavených vecí je potrebné na úkor tejto veci uprednostniť.

V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezabavuje štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka veľkého počtu nevybavených vecí. či námietka nedostatočného personálneho obsadenia tohto súdu nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Preto okolnosti uvedené predsedníčkou Okresného súdu Bratislava I v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prietahov sú neakceptovateľné.

Pokiaľ ide o tvrdenie predsedníčky Okresného súdu Bratislava i, že na dĺžku konania nemalou mierou prispeli samotní účastníci konania, ktorí sa ospravedlňovali z vytýčených termínov pojednávania a samotný právny zástupca navrhovateľov; tak učinil sedemkrát, konštatujem, že vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania (viac ako 21 rokov) je vplyv odročenia niektorých pojednávania z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu

navrhovateľov zanedbateľný a nemôže ospravedlniť skutočnosť, že konanie nie je ani po 21 rokoch jeho trvania právoplatne skončené, naviac keď väčšina pojednávanií na súde prvého stupňa nemala žiadne reálne výsledky, po vyvolaní veci boli pojednávania hneď odročené, a to bez uvedenia dôvodu, pre ktorý sa pojednávanie odročuje.

Argumenty Okresného súdu Bratislava i ako aj Krajského súdu v Bratislave, ktorými poukazujú na časté zmeny okruhu účastníkov v priebehu konania ako aj zmeny petitu, rovnako nemožno akceptovať. Ide o jednoduché procesné rozhodnutia súdu, naviac využitie procesných prostriedkov navrhovateľmi na úspešné uplatnenie svojich nárokov a oprávnených záujmov, ktoré bolo potrebné urobiť aj vzhľadom právne nástupníctvo z dôvodu úmrtia jednej z navrhovateľiek, a tiež z dôvodu neustálych prevodov dotknutých nehnuteľností nemožno pripísať na ťarchu účastníkov konania“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote, ktoré je obdobné ako základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej

ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Ústavný súd pripomína, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesnoprávných inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) obsahuje viaceré účinné prostriedky zabezpečujúce plynulosť a optimálnu dĺžku súdneho konania, ktorej výsledkom je právoplatné rozhodnutie a stav právnej istoty.

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada v rámci prvého kritéria aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. II. ÚS 32/02, IV. ÚS 202/05, III. ÚS 81/07).

1. Pokiaľ ide o právnu zložitost' veci vedenej pred okresným súdom, ústavný súd bral do úvahy skutkový stav a platnú právnu úpravu relevantnú na rozhodnutie, ako aj charakter veci. Predmetom sporu (sťažovateľka je navrhovateľkou v druhom rade) bolo najprv konanie o reštitučnom nároku na vydanie nehnuteľností podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov, ktoré spravidla nemožno hodnotiť ako právne zložité (IV. ÚS 223/03, II. ÚS 50/06, III. ÚS 45/07, II. ÚS 377/09).

Čo sa týka faktickej zložitosti veci, ústavný súd hodnotí vzhľadom na potrebu vykonania znaleckého dokazovania toto konanie ako skutkovo náročnejšie, pričom konštatuje, že ani skutková zložitost' veci však nemôže zakladať dôvod na ospravedlnenie nečinnosti a neefektívnosti postupu okresného súdu v tejto veci, ktorou by bolo možné zdôvodniť doterajšiu dĺžku konania, a to najmä s poukazom na povahu veci, ktorá si vyžaduje osobitnú rýchlost' konania (II. ÚS 50/06).

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pri hodnotení postupu podľa tohto kritéria ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sporu pripisovala veľký význam, pretože bola právne zastúpená advokátom, ale na druhej strane jeho neúčasti na viacerých pojednávaniach, ako to uviedol vo svojom vyjadrení okresný súd, čiastočne tiež prispeli k predĺženiu konania, a preto tieto skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri priznaní sumy finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd poznamenáva, že obdobie od podania žaloby okresnému súdu (30. marec 1992) do 15. februára 1993, teda do nadobudnutia účinnosti zákona o ústavnom súde, pre nedostatok svojej právomoci neposudzoval, a to z dôvodu, že zákon o ústavnom súde neobsahuje ustanovenia o spätnej účinnosti. Ústavný súd preto nemá oprávnenie konať o porušení základných práv a slobôd fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred uvedeným dátumom (II. ÚS 55/03, IV. ÚS 47/03). Zároveň však pripomína, že na posúdenie doterajšej dĺžky konania pred okresným súdom ústavný súd musel preskúmať i stav, v akom sa vec nachádzala k tomuto termínu, a dobu, ktorá do 15. februára 1993 v konaní uplynula.

Ústavný súd opierajúc sa o svoju konštantnú judikatúru zastáva názor, že napadnuté konanie, ktoré nebolo právoplatne skončené od roku 1992 (navyše v reštitučnej veci), nie je potrebné osobitne vyhodnocovať a hodnotiť jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom v jeho doterajšom priebehu. V okolnostiach danej veci už samotná dĺžka konania je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a ničím neospravedliteľná a nepochybné signalizuje, že v napadnutom konaní dosiaľ nedošlo k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým je odstránenie právnej neistoty účastníkov konania (m. m. IV. ÚS 280/2011, III. ÚS 269/2012, III. ÚS 103/2013).

Súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako to je v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia vcelku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy i právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 152/08, IV. ÚS 251/08, III. ÚS 383/2012).

Obranu okresného súdu spočívajúcu v neprimeranej zaťažnosti zákonných sudcov a nedostatočnom počte sudcov na vybavovanie na súd napadnutých vecí (ako dôvodov, ktoré by mali byť objektívnou príčinou spôsobujúcou prieťahy v konaní) ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 147/02,

I. ÚS 100/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 99/1992 bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 8 Co 142/2013 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10 Co 101/2008).

Ústavný súd konštatuje, že dĺžka konaní vedených krajským súdom [v prvom prípade preskúmaval rozsudok prvostupňového súdu zo 14. marca 2008 a rozhodol už 20. mája 2009, teda po siedmich mesiacoch od doručenia spisu (20. novembra 2008), a v druhom prípade až 25. februára 2013 mu bol predložený súdny spis po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky] nesignalizuje oproti postupu okresného súdu, ktorý predovšetkým nesie zodpovednosť za dobu predĺženia posudzovaného konania, úroveň odôvodňujúcu záver o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy [resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (podobne III. ÚS 30/03, III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04)].

Vzhľadom na uvedené okolnosti danej veci ústavný súd preto vyslovil, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 142/2013 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 10 Co 101/2008) základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) porušené nebolo.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Ústavný súd v súlade so svojim rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 99/1992 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojim rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 25 000 € od okresného súdu, ktoré odôvodnila na strane 6 svojej sťažnosti.

V danom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania, nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 99/1992, ale aj ďalšie okolnosti prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 10 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. O. Sťažovateľka si uplatnila trovy konania v celkovej sume 331,13 €, ktoré nešpecifikovala.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá predstavovala sumu 781 €.

Ústavný súd jej priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti v roku 2013) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2013 predstavovala sumu 130,16 € a režijný paušál 7,81 €. K tomu je potrebné pripočítať 20 % DPH v sume 55,18 €, pretože advokát je jej platcom. Úhrada bola teda priznaná v celkovej sume 331,12 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Košiciach 28. augusta 2013